

Naziv studija: DVOPREDMETNI DIPLOMSKI STUDIJ ANTROPOLOGIJE

Naziv kolegija: Antropologija i starenje

Nastavnik: prof.dr Zijad Duraković

ECTS-bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje: zimski semestar, diplomski studij

Status: (obvezatni ili izborni kolegij) izborni kolegij

Oblik nastave: (predavanje, seminar, vježbe ili kombinacija) predavanja i seminari

Uvjeti za upis kolegija: nema

Cilj kolegija: Starenje i starost univerzalni su fenomeni, koji označavaju i stupanj civilizacije pučanstva. U prošlom i ovom vijeku starije su osobe sve brojnije u pučanstvu. No osnovno je pitanje definicije tih fenomena: da li prihvatiti granicu kronološke dobi koja se najčešće spominje: 65 i više godina? Biološka i kronološka dob, napose u novije i najnovije vrijeme, sve su rjeđe sukladne. Stoga, prema današnjem stupnju bioloških znanosti, treba težiti definiranju starosti na osnovi objektivnih pokazatelja: u početku funkcijskih, a potom i ustrojnih promjena. Starenje najčešće počinje početkom četvrtog desetljeća, nakon doba najviših aktivnosti organizma. Posebnosti organizma biološki starije dobi brojne su, specifične i vrlo često bitno drugačije od organizma srednje dobi.

U sažetom obliku tijekom kolegija upoznaju se studenti s osnovnim znanjima iz opće gerontologije, kao i specifičnim znanjima vezanim za promjene i varijabilnost čovjeka tisućljeća, koje se u organizmu čovjeka tijekom procesa starenja događaju, od promjena cijelog organizma do promjena pojedinih napose unutarnjih organa. Kolegij započinje sa sveobuhvatnim (holističkim) pristupom istraživanja fenomena starenja uvodnim dijelom o gerontologiji. Potom slijede povijesne napomene. Teorijama starenja dano je istaknuto mjesto. Iznose se varijabilnosti pojedinih bioloških svojstava i njihovih promjena tijekom starenja. Potom slijede: biologija starenja, fiziologija starenja, promjene imunološkog sustava čovjeka, promjene plazme u starosti. Nakon toga slijede promjene pojedinih organa i organskih sustava tijekom starenja i starosti, s posebnim osvrtom na najčešćim promjenama, što se odnosi kako na srce i krvožilje, tako na druge unutarnje organe čovjeka kao i organske sustave. Uz neurološke posebnosti starenja, naglasak je i na psihičkim promjenama, psihodinamskim vidovima involucije, senilnoj demenciji i srodnim područjima. Posebno mjesto zauzimaju geroprofilaktičke mjere, od kojih se razrađuju detaljno posebnosti općih mjera, uloga prehrane, potom uloga znanosti o kretanju: kineziologije, kao i psihosocijalnim čimbenicima. Socijalno-medicinski vidovi starenja i starosti posebno su izdvojeni, kao i sociologija starenja.

Etika u gerontologiji ima također značajno mjesto. Iz tih svih područja student treba usvojiti elementarne vještine.

Uloga kolegija u ukupnom kurikulumu:

Kolegij se uklapa u cjelovito područje studija antropologije, jer su starenje i starost univerzalni antropološki fenomeni.

Korištene metode:

Metode koje se rabe su: vizualne prezentacije, „power point“ prezentacije, video zapisi, što uključuje rasprave pojedinih tema, primjere iz prakse, pripremanje i savladavanje seminara sa strane studenata, cjelovito razmatranje problema, njihova rješavanja i teškoća na tom putu.

Sadržaj kolegija:

Kolegij je podijeljen u 15 dijelova koji traju po 2 školska sata. Započinje s pojmom gerontologije, potom granice očekivanog trajanja života čovjeka, teorijama starenja, biologijskim posebnostima starenja, starostnim promjenama brojnih organskih sustava i nutarnjih organa. Slijede biologijske, kulturne i sociologijske promjene starenjem, čimbenici dugovječnosti, psihodinamske promjene starenjem, psihologijske promjene starenjem, socijalni i medicinski aspekti starenja. U nastavku mjesto je dano etici u gerontologiji, geroprofilaksi, hrvatskim demografskim aspektima. Tako se zaokružuje cjelina i približavanje kolegija studentima.

Literatura:

Obvezatna:

1. Duraković Z i sur. Gerijatrija-Medicina starije dobi, CT-poslovne informacije, Zagreb 2007 (izabrana poglavlja gore navedenih tema);
2. Duraković Z. Smanjuje li se nužno radna sposobnost povišanjem biološke dobi? Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, 2006;496(30):9-19.
3. Duraković Z. Posebnosti promjena ustroja i funkcije nutarnjih organa, 1.dio, Medix 2008;74:161-163.
4. Duraković Z. Posebnosti promjena ustroja i funkcije nutarnjih organa, 2. dio, Medix 2008;75/76:175.180.

Neobvezatna:

Durakovic Z, Misigoj-Durakovic M. **Anthropology of aging**, Encyclopaedia of life support system (EOLSS), Developed under the auspices of the UNESCO, 2006, Eolss Publishers, Oxford, UK (<http://www.eolss.net>).

Način polaganja ispita: usmeni.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta: seminari, napose oni koje drže studenti, rasprava tijekom i iza svakog predavanja.